

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. kovo 12 d.
(OR. en)

6976/21

SOC 142

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: Tarybos išvados dėl senėjimo aspekto integravimo į viešąją politiką

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl senėjimo aspekto integravimo į viešąją politiką, patvirtintos 2021 m. kovo 12 d. taikant rašytinę procedūrą.

Senėjimo aspekto integravimas į viešąją politiką

Tarybos išvados

PRIPAŽINDAMA, KAD:

1. visuomenės senėjimas yra visai ES būdingas reiškinys, turintis ilgalaikių socialinių, ekonominių ir demografinių padarinių, kurie ir kelia iššūkių, ir suteikia galimybių, todėl reikia imtis veiksmų ES mastu, kad vyresnio amžiaus asmenys būtų įgalinti naudotis pagrindinėmis savo teisėmis ir išnaudoti visą savo potencialą.
2. Europiečiai gyvena ilgiau nei kada nors anksčiau, o visuomenės amžiaus profilis sparčiai kinta. Apskaičiuota¹, kad iki 2060 m. vidutinė tikėtina vyrų gyvenimo trukmė padidės 8,5 metų (iki 84,5 metų), o moterų – 6,9 metų (iki 89 metų); skirtumai tarp valstybių narių palyginti nedideli, tačiau verti dėmesio, jei kalbama apie sveiko gyvenimo trukmę.
3. Vyresnio amžiaus asmenų indėlis į visus visuomenės gyvenimo aspektus – tiek prisidedant prie ekonominės veiklos rezultatų darbo vietoje, ar kaip verslininkams (gamintojams) ar vartotojams, tiek prisidedant prie socialinės sanglaudos kaip savanoriams, globėjams ar kaip daug žinių ir patirties sukaupusiems kartų tarpusavio mokymosi rėmėjams, – pripažįstamas politiniuose debatuose Sąjungos lygmeniu ir vis daugiau valstybių narių.
4. Vyresnio amžiaus asmenys nėra vienalytė grupė; jų poreikiai, prioritetai ir galimybės įvairiuose gyvenimo etapuose skiriasi.

¹ Senėjanti Europa (angl. *Ageing Europe*), Eurostatas, 2019 m. leidimas
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-02-19-681>.

5. Nors pastaraisiais dešimtmečiais padaryta didelė pažanga kovojant su pagyvenusių žmonių skurdu, plačiai sutariama, kad vyresnio amžiaus asmenims², ypač vyresnio amžiaus moterims³, kyla didelė skurdo ar socialinės atskirties rizika. Vyresnio amžiaus asmenų pajamos vidutiniškai yra šiek tiek mažesnės (92 %) nei visų gyventojų pajamos. Vis dėlto jų skurdo rodiklis yra mažesnis (16,1 %, palyginti su 16,5 % imant visus ES 27 gyventojus 2019 m.), ir taip yra dėl to, kad pajamos senatvėje paskirstytos lygiau. Socialiniai pervedimai, o visų pirma pensijos, atlieka svarbų vaidmenį mažinant vyresnio amžiaus asmenų skurdo rizikos lygį, tačiau jų poveikis įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi.
6. Nors pagal ES teisę draudžiama, diskriminacija dėl amžiaus, dar vadinama „eidžizmu“ (angl. *ageism*), yra dažnai pasitaikantis reiškinys, kuris stigmatizuoja vyresnio amžiaus asmenis ir siejasi su kitomis diskriminacijos priežastimis. Diskriminacija dėl amžiaus yra sudėtingas ir daugialypis reiškinys, todėl reikia visapusiško daugiasektoriaus ir tarpsektorinio požiūrio ir tvirto plataus masto įsipareigojimo įgyvendinti senėjimo darbotvarkę visuose visuomenės lygmenyse. Kartu reikėtų užkirsti kelią naujų pagyvenusių žmonių diskriminacijos ir atskirties šaltinių atsiradimui, pavyzdžiui, padėti vyresnio amžiaus asmenims įgyti įgūdžių, kurių jiems reikia norint tapti sparčiai kintančios visuomenės, kurią formuoja skaitmeninė transformacija ir perėjimas prie žaliosios ekonomikos, dalimi. Diskriminacija dėl amžiaus neigiamai veikia žmonių galimybes, įsitraukimą į veiklą dalyvavimo lygmenis, sveikatą ir gerbūvį ir pasireiškia įvairiuose kontekstuose, pavyzdžiui, darbo rinkoje, vietos bendruomenėje, socialinėje aplinkoje, vartotojiškoje visuomenėje, politinėse sferose ir žiniasklaidoje.
7. Itin svarbu, kad valstybių narių socialinės apsaugos sistemos būtų tinkamai ir tvariai pritaikytos visų amžiaus grupių poreikiams patenkinti. Todėl labai svarbu, kad būtų visapusiškai atsižvelgiama į visuomenės senėjimą, sudarant sąlygas esminiems pokyčiams šioje srityje⁴. Taip pat labai svarbu siekti kartų tarpusavio teisingumo ir išlaikyti pusiausvyrą teikiant socialinę paramą visoms amžiaus grupėms.

² https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

³ Leidinių katalogas – Užimtumas, socialiniai reikalai ir įtrauktis – Europos Komisija (europa.eu).

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing.

8. Naujai besiformuojanti daugialypė problema yra smurtas prieš vyresnio amžiaus asmenis, kuris gali pasireikšti įvairiomis formomis, įskaitant fizinį, psichologinį, seksualinį ar ekonominį smurtą, kai šie asmenys yra apleidžiami, su jais blogai elgiamasi ar jie neprižiūrimi. Šį smurtą lemia įvairūs veiksniai, būdingi tiek šeimos, tiek institucinės globos aplinkai. Nepaisant didėjančio informuotumo, šis smurtas tebėra žmogaus teisių problema ir socialinis reiškinys, kurį dažnai sunku pastebėti dėl susijusių asmenų santykių artumo ir galios disbalanso. Todėl reikalingi patikimi prevencijos ir intervencijos metodai ir tinkamai pritaikytos, bendruomene besiremiančios ir kitos stebėsenos priemonės. Smurtas, visų pirma šeiminiis smurtas, ypač didelį poveikį daro vyresnio amžiaus moterims; jos gali atsidurti itin pažeidžiamoje padėtyje ir joms gali pritrūkti galimybių gauti paramos paslaugų.
9. Būtina užkirsti kelią socialinei izoliacijai ir nepageidaujamai vienatvei, kurios yra socialinio atsitraukimo nuo bendros bendruomeninės veiklos pasekmė; tai galima padaryti, be kita ko, skatinant skaitmeninį raštingumą, ypač moterų, kuris suteikia žmonėms galimybę lengviau įsilieti į kultūros ir laisvalaikio veiklą, gauti prekes ir paslaugas, įskaitant finansines paslaugas, naudotis visą gyvenimą trunkančio švietimo ir mokymo galimybėmis, reabilitacijos, sveikatos priežiūros ir socialinėmis paslaugomis; visa tai padeda gyventi orų, prasmingą ir sveiką aktyvų gyvenimą.
10. Pasaulinė COVID-19 pandemija neproporcingai paveikė daugelio vyresnio amžiaus asmenų fizinę ir psichinę sveikatą. Visuomenės sveikatos apsaugos veiksmai, visų pirma socialiniai apribojimai, šiai konkrečiai grupei turi žalingų pasekmių, sustiprindami pirmiau minėtą socialinę izoliaciją.
11. Vyriausybės ir kitos viešojo sektoriaus institucijos turi atsižvelgti į vyresnio amžiaus asmenų lūkesčius, potencialą ir poreikius sprendimų priėmimo procese nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis.
12. Turėtų būti užtikrinta galimybė naudotis individualioms reikmėms pritaikytomis, į žmones orientuotomis ir integruotomis priežiūros paslaugomis ir dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose.

13. Stabiliai didėjanti gyvenimo trukmė ir kelia iššūkių, ir suteikia galimybių kalbant apie socialinės paramos teikimą, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros sistemas, socialinės apsaugos ir priežiūros sistemas (ypač pensijų sistemas), darbo sąlygas ir darbuotojų saugą ir sveikatą, darbo rinkas, taip pat šeimas ir kartų tarpusavio santykius. Tam reikalingas išankstinis planavimas, supratimas apie vyresnio amžiaus asmenų potencialą ir gebėjimą prisitaikyti, ypač prie socialinių, skaitmeninių ir finansinių realiųjų.
14. Senjorų ekonomika gali užtikrinti užimtumą ir ekonomikos augimą Sąjungoje įvairiuose sektoriuose, ypač sveikatos ir ilgalaikės priežiūros sektoriuose. Ji gali paskatinti inovacijas, padėdama veiksmingiau teikti kokybiškas sveikatos, socialines ir skaitmenines paslaugas.
15. Tam tikru mastu vyresnio amžiaus darbuotojų profesinio gyvenimo trajektorijos buvo susijusios su veikla ir profesijomis, kurios šiuo metu nyksta. Tai kelia didelių iššūkių, susijusių su įgūdžių ir žinių atnaujinimu, kad būtų užkirstas kelias nenumatytam ankstyvam pasitraukimui iš darbo rinkos ir produktyvumo potencialo, kurį šie darbuotojai turi, praradimui. Vyresnio amžiaus darbuotojai ne tik turi sukaupę vertingos profesinės patirties ir žinių, bet ir gali atlikti svarbų vaidmenį padedant iš kartos į kartą perduoti žinias, įgūdžius ir praktinę patirtį. Todėl pirmenybė turėtų būti teikiama užduočių pritaikymui, darbo intensyvumo priderinimui, sveikos darbo aplinkos skatinimui, judumo palengvinimui ir deramam mokymosi visą gyvenimą įvertinimui.
16. Dažnai dabartinė socialinė struktūra ir priemonės, kurių imamasi dėl gyventojų senėjimo, yra sektorinės ir suskaidytos, taip pat labiausiai orientuotos į fizinę sveikatą, bet nepaisoma taip reikalingos progresyvios perspektyvos, kuria siekiama užtikrinti bendrą psichikos sveikatą ir gerbūvį. Tinkamai integruoti į visas susijusias politikos sritis, amžius ir senėjimas gali suteikti įvairių galimybių.
17. Kuriant visuomenę visokio amžiaus žmonėms, visuomenę, kuri yra pasirengusi aktyviam ilgaamžiškumui, kai žmonės gyvena ilgiau visiškoje pilnatvėje, išnaudodami visą savo potencialą ir oriai, svarbu užtikrinti teisę ir galimybes aktyviai dalyvauti, priimti sprendimus bei būti autonomiškais.

18. Įperkamas, saugus ir prieinamas universalus dizaino būstas gali išlaikyti arba pagerinti sveikatą, gerbūvį ir socialinę sąveiką žmonėms senėjant ir labai pagerinti gyvenimo kokybę ir autonomiškumą.
19. Vyresnio amžiaus asmenų gyvenimo lygiui įtaką daro materialinė gerovė ir galimybė naudotis paslaugomis, visų pirma sveikatos ir ilgalaikės priežiūros srityje, taip pat galimybė įsidarbinti ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Kokybiškos, prieinamos, tvarios ir įperkamos viešosios arba subsidijuojamos paslaugos, kurias teikiant atsižvelgiama į įvairius vyresnio amžiaus asmenų individualius poreikius, yra svarbūs veiksniai užtikrinant tinkamą gyvenimo lygį. Dažnai vyresnio amžiaus moterys gauna mažesnes pajamas ir susiduria su didesne skurdo rizika nei vyresnio amžiaus vyrai. Tai dažnai susiję su tuo, kad jų profesinis gyvenimas pritaikomas ir (arba) nutraukiamas dėl su priežiūra susijusių priežasčių, taip pat su mažesniu darbo užmokesčiu sektoriuose ir profesijose, kuriuose dominuoja moterys, su diskriminacija darbo užmokesčio srityje ir pensijų skirtumais, kurie sudaro apie 30 %⁵.
20. Atsižvelgiant į JT Madrido tarptautinį veiksnių visuomenės senėjimo srityje planą ir susijusią JT Europos ekonomikos komisijos (UNECE) regioninę įgyvendinimo strategiją (MIPAA / RIS), taip pat į vyresnių žmonių aktyvumo indeksą⁶, į 2017 m. Lisabonos ministrų deklaraciją, paskelbtą 4-ojoje UNECE ministrų konferencijoje senėjimo klausimais „Tvairi įvairaus amžiaus visuomenė. Kaip pasinaudoti ilgesnio gyvenimo potencialu“ ir JT sveiko senėjimo dešimtmetį 2021–2030 m., buvo nuspręsta, kad itin svarbu „geriau integruoti senėjimo aspektą į atitinkamas politikos sritis ir kovoti su įvairių formų diskriminacija dėl amžiaus“, ES valstybėms narėms pateikiant tarpsektorinės politikos plėtojimo visoje visuomenėje gaires.

⁵ Panaikinti vyrų ir moterų pensijų skirtumą? <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200207-1>

⁶ Bendrai parengė Europos Komisija ir UNECE.

21. Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. ir jos atitinkamuose tiksluose nustatytas visuotinis planas, kaip subalansuotai užtikrinti darnų vystymąsi, ir siekiama realiai užtikrinti visų amžiaus grupių asmenų žmogaus teises, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausiems asmenims, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis.
22. Senėjimo aspekto integravimas – tai daugialypė strategija, kurioje aktyvaus senėjimo ir ilgaamžiškumo klausimai, taip pat kartų tarpusavio teisingumo aspektai integruojami į visas politikos sritis visais sprendimų priėmimo lygmenimis.
23. Europos socialinių teisių ramsčiu siekiama užtikrinti teisingumą ir padėti kiekvienam piliečiui kasdieniame gyvenime visais amžiaus tarpsniais, užtikrinant lygias galimybes ir galimybę įsidarbinti, sąžiningas darbo sąlygas ir tinkamą socialinę apsaugą bei įtrauktį. Daugelis jo principų yra labai svarbūs remiant aktyvaus senėjimo politiką ir vienodą vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą mūsų ekonomikoje ir visuomenės gyvenime ir įsitraukimą į juos.
24. Komisija priėmė Neįgaliųjų teisių strategiją, kuria siekiama įgyvendinti JT neįgaliųjų teisių konvenciją, kad būtų užtikrinta visapusiška neįgaliųjų, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis, socialinė ir ekonominė įtrauktis į visuomenę, kad jie nepatirtų diskriminacijos ir būtų visapusiškai gerbiamos jų teisės.
25. Komisija žaliaja knyga dėl senėjimo⁷ pradėjo plačias viešas diskusijas apie senėjančios Europos visuomenės keliamus iššūkius ir suteikiamas galimybes, apsverstant visuotinį senėjimo poveikį visoms kartoms ir visais gyvenimo etapais. Ji grindžiama ataskaita dėl demografinių pokyčių poveikio⁸, kurioje išdėstyti pagrindiniai demografinių pokyčių faktai ir tikėtinas jų poveikis;

⁷ Dok. 5827/21.

⁸ Dok. 8991/20.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ PAGAL JŲ KOMPETENCIJĄ IR ATSIŽVELGIANT Į NACIONALINES APLINKYBES, PRIPAŽIŠTANT SOCIALINIŲ PARTNERIŲ VAIDMENĮ IR GERBIANT JŲ AUTONOMIJĄ:

26. PARENGTI, jei dar nėra parengta, nacionalinę strateginę senėjimo aspekto integravimo programą, kurioje pateikiamos gairės ir rekomendacijos, kaip kuo labiau padidinti ilgėjančios žmonių gyvenimo trukmės naudą, kovoti su galima rizika ir spręsti pagrindines susijusias problemas, ir atkreipti į šią programą dėmesį visose atitinkamose nacionalinėse, regioninėse ir vietos politikos srityse, atsižvelgiant į esamą Sąjungos lygmens politikos sistemą;
27. skatinti nuoseklią, koordinuotą ir horizontaliąją viešąją politiką, kad būtų galima reaguoti į sudėtingus iššūkius ir galimybes, atsirandančius dėl ilgaamžiškumo, sudarant sąlygas sklandžiam perėjimui iš vieno gyvenimo etapo į kitą;
28. užtikrinti horizontalųjį ir visą gyvenimą apimančią požiūrį į ilgaamžiškumą, grindžiamą žmogaus teisėmis, atsižvelgiant į lyčių lygybės aspektus ir įtraukiant visus atitinkamus viešojo, privačiojo ir trečiojo sektorių suinteresuotuosius subjektus, taip pat tikslines grupes. Numatyti požiūrį, kuris apimtų visų amžiaus grupių žmonių poreikius, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad pamatai vyresnio amžiaus žmonių gerbūviui padedami ankstyvame gyvenimo etape;
29. gerinti galimybes naudotis sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis ir gerinti jų kokybę, be kita ko, plėtojant ir užtikrinant galimybę naudotis paslaugomis, kuriomis teikiama į vyresnio amžiaus asmenis orientuota ir integruota sveikatos priežiūra, ir skatinti didesnę sveikatos ir socialinių paslaugų integraciją, siekiant išlaikyti ir gerinti vyresnio amžiaus asmenų fizinius ir kognityvinius gebėjimus;
30. toliau modernizuoti socialinės apsaugos sistemas ir užtikrinti, *inter alia*, tinkamo visų su amžiumi susijusios rizikos aspektų draudimo, finansinio tvarumo ir kartų tarpusavio teisingumo pusiausvyrą, tokiu būdu užtikrinant orumą visą gyvenimą;

31. svarstyti alternatyvius ir lankstesnius išėjimo į pensiją būdus, kurie skatintų ilgesnį aktyvų profesinį gyvenimą;
32. ieškoti novatoriškų ir kūrybiškų mechanizmų, skirtų solidarumui ir kartų tarpusavio sąveikai skatinti, remiant vyresnių ir jaunesnių žmonių savanorišką veiklą, kad būtų išvengta vienišumo ir izoliacijos, ir kovoti su visų formų smurtu, įskaitant smurtą dėl lyties ir šeiminių smurtą, netinkamą elgesį ir nepriežiūrą vyresnio amžiaus žmonių atžvilgiu;
33. įsipareigoti skatinti aktyvų ir sveiką senėjimą ir visišką vyresnio amžiaus žmonių integraciją į visuomenę ir bendruomenę;
34. TOLIAU ŠALINTI vyresnio amžiaus žmonių teisių apsaugos spragas, kai taikytina, ir kovoti su diskriminacija dėl amžiaus ir ne tik užimtumo srityje, bet ir, visų pirma, švietimo ir mokymo, prekių ir paslaugų prieinamumo ir socialinės apsaugos srityse, atsižvelgiant į 30 punkte minimą pusiausvyrą;
35. pritaikyti socialinės politikos priemones konkreitiems individualiems vyresnio amžiaus žmonių poreikiams, kai tai įmanoma, ir atsižvelgiant į jų pageidavimus;
36. kurti konstruktyvią kultūrą, orientuotą į vyresnio amžiaus žmonių skirtingas grupes, puoselėjant teigiamą jų įvaizdį, atsižvelgiant į jų skirtingus poreikius, galimybes ir prioritetus, siekiant propaguoti įtraukią visuomenę, kuri neskirstytų ir nediskriminuotų vyresnio amžiaus asmenų ir neplatintų išankstinio nusistatymo prieš juos (gerontofobijos);

37. remti Pagrindinių aktyvaus senėjimo ir kartų solidarumo principų⁹ įgyvendinimą, visų pirma susijusių su darbo aplinka, priderinant darbo vietas prie nuolat senėjančių darbuotojų poreikių, įskaitant, kai įmanoma, aktyviau skaitmeninant, remiant saugias ir sveikas darbo sąlygas ir darbo tvarką, kad būtų užkirstas kelias su amžiumi susijusiai diskriminacijai užimtumo srityje, skatinant darbdavius išlaikyti ir įdarbinti vyresnius darbuotojus, įskaitant galimybę pratęsti profesinę veiklą viršijant įprastinį pensinį amžių, jei dėl to susitariama su vyresnio amžiaus darbuotoju, ir sudarant darbuotojui ilgesnio, aktyvesnio ir sveikesnio profesinio gyvenimo sąlygas, deramai tame procese dalyvaujant socialiniams partneriams pagal jų atitinkamas kompetencijas;
38. atsižvelgti į įvairias negalias turinčių vyresnio amžiaus žmonių ypatingas sąlygas ar poreikius; remti produktų, paslaugų, gyvenimo erdvių prieinamumą ir ypač: plėtoti namų ir vietos paramos paslaugas, kurios padėtų vyresnio amžiaus žmonėms, įskaitant vyresnio amžiaus neįgaliuosius, ir padėtų jiems pritaikyti savo būstą taip, kad jie galėtų saugiai gyventi savo namuose, jei to pageidauja;
39. remti tinkamumu visiems grindžiamą tvarų miestų ir kaimų planavimą, kuriuo skatinamas judumas, sauga, patogumas ir gerbūvis, ir sudaromos palankesnės sąlygos vyresnio amžiaus žmonėms dalyvauti socialiniame gyvenime ir naudotis visomis būtinomis paslaugomis ir infrastruktūra, atsižvelgiant į jų konkrečius individualius poreikius;
40. skatinti visiems piliečiams prieinamą viešojo transporto tinklą, kurių maršrutai atitiktų vyresnio amžiaus žmonių poreikius, kūrimą, kad būtų užtikrintas visiškas jų judumas;

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17468-2012-INIT/lt/pdf>.

41. sukurti ir skatinti naudotis tinklo mechanizmais (viešaisiais ar privačiais), naudojantis integruotomis ir prieinamomis skaitmeninėmis priemonėmis, kurios užtikrina vyresnio amžiaus žmonių saugą, sveikatą ir gerbūvį visais aspektais ir suteikia galimybę stebėti jų poreikius, kartu užtikrinant duomenų apsaugą ir privatumą;
42. skatinti dideles investicijas į sidabrinę ekonomiką kaip būdą skatinti vietos vystymąsi, teritorinę sanglaudą ir ekonomikos augimą deramai vertinant vyresnio amžiaus žmonių gamybos ir pirkimo pajėgumus;
43. atsižvelgti į vyresnių žmonių svarbą indėlių teikiant neformaliąją priežiūrą šeimos nariams, įskaitant asmenims su neįgalia, padedant jaunajai kartai derinti darbą ir asmeninį gyvenimą. Šiame kontekste skatinti vienodą moterų ir vyrų dalijimąsi priežiūros pareigomis; ir PLĖTOTI paramos priemones, kartu toliau plečiant kokybiškas ir įperkamas formalios ilgalaikės priežiūros paslaugas, kad būtų sumažinta našta neformaliesiems slaugytojams;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS KOMISIJOS ATITINKAMOSE SAVO KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ, KARTU ATSIŽVELGIANT Į SOCIALINIŲ PARTNERIŲ VAIDMENĮ IR AUTONOMIJĄ:

44. laikytis amžiaus aspektą apimančio požiūrio, įskaitant teisėmis ir gyvenimo ciklu grindžiamą požiūrį į senėjimą, turint omenyje ir atsižvelgiant į įvairovę ir moterų ir vyrų poreikių įvairovę visuomenėje, atviroje visoms amžiaus grupėms, atsižvelgiant į dvejopą senėjimo aspekto integravimo pobūdį: gyventojų senėjimą sieti su visuomenės atsakomybe pasirengti ir prisitaikyti prie individualių piliečių poreikių per jų gyvenimą; toliau skatinti aktyvų ir sveiką senėjimą ir sudaryti tam sąlygas;

45. įsipareigoti matyti vyresnio amžiaus žmones iš biopsichosocialinės ir aplinkos perspektyvų, atsižvelgiant į jų individualius poreikius ir prioritetus, skatinant savarankišką apsisprendimą, autonomiškumą ir pilietinį aktyvumą ir tai, kad sveikatos ugdymo ir ligų prevencijos pastangos gali pagerinti gyvenimo kokybę;
46. bendrai dirbti siekiant įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio principus visų amžiaus grupių žmonėms, visų pirma susijusius su galimybe gauti kokybiškas sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugas, su pajamomis senatvėje ir pensijomis, lyčių lygybe, asmenų su negalia įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis;
47. plėtoti tvarias ir tinkamas priemones, kuriomis būtų užtikrintas tos pačios kartos asmenų ir skirtingų kartų tarpusavio solidarumas ir teisingumas, stiprinant tvarumą ir socialinę sanglaudą, taip pat atsižvelgiant į dabartinių ir būsimų kartų poreikius, lūkesčius, atsakomybę ir galimybes;
48. pripažinti, kad pailgėjęs aktyvus gyvenimas reikalauja, *inter alia*, didesnių investicijų į įvairias politikos sritis, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą, darbo saugą ir profesinę sveikatą, darbo vietų ir būsto pritaikymą, sveikatos ir ilgalaikę priežiūrą, remiant priemones, numatytas Tarybos išvadose dėl vyresnio amžiaus asmenų žmogaus teisių, dalyvavimo ir gerbūvio skaitmeninimo amžiuje¹⁰;
49. skatinti įvairių amžiaus grupių atstovų įtraukimą į visus viešųjų sprendimų priėmimo procesų etapus, įgalinant vyresnio amžiaus žmones, pasitelkiant investicijas į mokymąsi visą gyvenimą, paskatinant aktyvesnį dalyvavimą pilietiniame ir politiniame gyvenime;
50. PABRĖŽIA ypatingą vyresnio amžiaus darbuotojų padėtį darbuotojų saugos ir sveikatos strateginių programų, kurios prisideda sudarant geresnes sąlygas senėjantiems darbuotojams, kontekste;

¹⁰ Dok. 11717/2/20 REV 2

51. įgyvendinti Europos įgūdžių darbotvarkę, siekiant skatinti visiems, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis, skirtas mokymosi visą gyvenimą galimybes, siekiant išlaikyti ir gerinti jų įgūdžius ir tokiu būdu remti aktyvų jų dalyvavimą darbo rinkoje ir jų socialinę įtrauktį, visų pirma plėtojant skaitmeninius įgūdžius, ypač moterų;
52. remti aktyvų pilietiškumą ir vyresnių žmonių dalyvavimą Sąjungos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiais;
53. ĮVERTINTI ir VYKDYTI priemones, skirtas kovoti su COVID-19 pandemijos poveikiu priežiūros paslaugų gavėjams, ypač vyresnio amžiaus asmenims, ir priežiūros paslaugas teikiantiems asmenims, taip pat visuomenei ir ekonomikai apskritai, įskaitant ilgalaikės priežiūros sektorių;
54. APSVARSTYTI 2021–2030 m. Neįgaliųjų teisių strategiją skiriant ypatingą dėmesį neįgaliems vyresnio amžiaus žmonėms. PROPAGUOTI strategiją Sąjungos lygmeniu ir valstybėse narėse, kad į ją būtų atsižvelgta formuojant nacionalinę politiką negalios srityje;
55. PROPAGUOTI diskusijas ir dalyvavimą viešose konsultacijose dėl Žaliosios knygos dėl senėjimo, kad vyresnio amžiaus žmonės galėtų realizuoti visą savo potencialą – nuo sveikos gyvensenos ir mokymosi visą gyvenimą skatinimo iki sveikatos ir priežiūros sistemų stiprinimo;

PRAŠO UŽIMTUMO KOMITETĄ IR SOCIALINĖS APSAUGOS KOMITETĄ:

56. TOLIAU PROPAGUOTI viso žmogaus gyvenimo ciklo perspektyvos aspektą savo kompetencijos srities politikos svarstymuose;

57. TOLIAU PROPAGUOTI tarpusavio mokymąsi ir dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais;
58. TOLIAU rengti patikimus ir tarptautiniu mastu palyginamus rodiklius vyresnio amžiaus žmonių gerbūviui visose komitetų kompetencijai priklausančiose politikos srityse vertinti;

PRAŠO SOCIALINĖS APSAUGOS KOMITETO:

59. TĘSTI bendrą analitinį darbą su Europos Komisija dėl pensijų adekvatumo ir ilgalaikės priežiūros ir periodiškai pateikti bendrą Pensijų adekvatumo ataskaitą ir bendrą Ilgalaikės priežiūros ataskaitą.
-